

BURJUVAZİNİN HESAPLARI VE TİP

Gençliğe yapılan silahlı saldırılar ve bu saldırıların yaralanma ve ölümlere yol açan kanlı sonuçları son günlerde tüm ölçüleri aşan boyutlara ulaştı. Bir sağ-sol çatışması değil, sağ'ın tek taraflı ve güvenlik görevlilerince hiç engellenmeyen, öldürme kastiyle açık saldırılarının geliştiği artık hiç kimsenin tartışamayacağı bir açıklıkla ortaya çıktı. Bu kanlı saldırılar, başta üniversiteler ve öğretmen okulları olmak üzere tüm öğretim kurumlarını, öğretmenlerini ve öğrencilerini solculardan temizlemek, geri kalan kitleyi baskı altına alıp ülkücü (ırkçı, şoven, milliyetçi) ve/veya akıncı (şeriatçı, yobaz) ideolojiyle şartlandırmak amacına yöneliktir.

Türkiye'de tüm demokratik, ilerici, sol, sosyalist akım ve hareketleri bastırmak, toplumun sol'a yönelik gelişimini saptırmak için öğretimin ve genç kuşakların kontrol altına alınması ve hizaya getirilmesi şart görülmektedir. İdeolojik düzeyde yapılmak istenen budur. Ama ideolojik düzeyde bunun gerçekleştirilmek istenmesi, asıl yapısal düzeyde yapılmak istenenin bir ön veya yan koşulu olarak görülmesindedir. Toplumda en göze çarpıcı, heyecan yaratici, birinci sayfalarda büyük manşetlerle verilen olaylar her zaman en önemli, toplumun gidişini belirleyici olaylar değildir. Bu ön plana çıkarılan olayların ardında ve altında yatan, haber olarak küçük manşetlerle, veya iç sayfalarda verilen olaylara, gelişmelere bakmak gerekir. Bunu yaptığımız zaman, büyük sermayeci sınıfın işçi sınıfından şikâyetlerinin ve taleplerinin gittikçe yoğunlaştığını ve tutumunun sertleştiğini ve MC iktidarının da aynı çizgiyi açıkça benimsediğini görüyoruz.

Sermaye ve onun politik çevrelerinde en çok sözü edilen konu çalışma barışıdır. Bunun anlamı, işçi sınıfı mücadelesinin, direnişlerin, ücret ve işverene mali külfet yükleyen ekonomik-sosyal hak taleplerinin durdurulmasıdır. Ücretlerin dondurulması, hak taleplerinin dizginlenmesi açıkça dile getirilmektedir. Bunun gerçekleştirilebilmesi için de sendikal hareketin "düzene sokulması", kendilerinin deyimiyle, ücret ve hak taleplerinin "ölçüsüz" artışına sebep olan "sendikalar arası rekabet ve mücadelelerin" ortadan kaldırılması şart görülmektedir. İşçi sınıfının ekonomik mücadele araçları olan sendikalar kontrol altına alınabilsin ki, ücret ve hak talepleri dondurulabilsin. Büyük burjuvazi daha 1970'de 274 sayılı sendikalar kanununu değiştiren kanun tasarısının kabulü ile bu temel dileğini gerçekleştirme yoluna gitmişti. Ama işçi sınıfının 15-16 Haziran hareketiyle gösterdiği tepki tasarının kanunlaşmasını önledi. Sırası gelmişken hatırlatalım ki, Millet Meclisi'nde tasarı lehinde oy kullanan CHP, işçi sınıfındaki güçlü tepki üzerine Senato'da aynı tasarıya karşı çıktı.

Aylarca önce, yaz sonlarında, işverenler Çınar Oteli'nde yaptıkları iki gün süreli kapalı toplantılarında yukarıda belirttiğimiz taleplerini saptamışlar ve bunların gerçekleştirilmesini hükümetten istemeyi kararlaştırmışlardı. Ondan sonra da bu talepler tekrarlandı durdu. Son günlerde Demirel ve Erbakan'ın verdiği demeçler MC

iktidarının ücretlerin ve diğer taleplerin dondurulmasından yana olduklarını üstü örtülü ifadelerle yer bırakmayan bir açıklıkla ortaya koydu. Demirel televizyonda yayınlanan bir demecinde taban ve tavan ücretlerin saptanmasından söz ederken, Erbakan iş adamlarıyla yaptığı bir toplantıda ücretlerin bir çerçeve içinde kalması gerektiğini belirtip beşyüz liraya iş arayanların yanında binlerce lira alan sendikalı işçilerin ücret artışı taleplerini verdi.

Gençlere kanlı saldırıların rekor düzeye ulaştırıldığı son iki hafta içinde büyük burjuvazinin sesi de daha yükselmiştir. Büyük burjuvazinin örgütü olan Türk Sanayicileri ve İş Adamları Derneği başkanı Feyyaz Berker'e göre "işçi-işveren ilişkilerinde bugün ortaya çıkan durum", mevcut ve yeni yatırımları etkileyecek ve "ekonomiyi uçuruma doğru sürükleyecek" kadar vahimdir. Berker'e göre, "Kavgayla, 870 bin sendikalı işçi ile bin kadar sanayi işletmesi arasında sürüp gitmektedir." Böylece Berker, durumdan büyük tekelci sermayenin rahatsız olduğunu ve yukarıda sözünü ettiğimiz taleplerin bu kesimden geldiğini açık seçik ortaya koymuştur. Berker'in önerdiği çözüm, işçi ve işverenin "elele vererek" üretimi artırmaları ve "tüketicinin satın alma gücünü düşürmeyecek şekilde maliyet ve fiyat artışlarını" önlemeleridir. Fiyat artışları önlenemeyeceğine ve gerçekte önlenmek de istenmediğine göre, maliyet artışlarını önlemek üzere ücret artışları dondurulacaktır. Berker'in önerisi, sermaye-emek arasında sınıfsal uzlaşma ve işbirliğidir ki, bu, faşizmin tipik önerisi ve gerekçeleri arasındadır.

Feyyaz Berker önerilerini, işçi sınıfı için, dışı şekerli içi zehirli bir hap halinde sunarken bir kesim işverenler daha sert bir tutum içine girmişler ve sertliklerini bir şeker tabakasıyla örtmeye dahi gerek görmemişlerdir. Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu'nun 11. Genel Kurulu'nda bütün işverenler "dayanışma ve güçlenmeye" çağrılmışlardır. "Çalışma barışı" üzerinde ısrarla durulmuş ama bu barışın, Berker'in önerdiği gibi "işçi ile işverenin elele vermesi" ile değil, işverenlerin dayanışma ve güçlenmesiyle sağlanacağı vurgulanmıştır. "İşçi sendikaları ile bir temas yapıp yapılmayacağı" konusunda bir soruyu Konfederasyon Genel Başkan Yardımcısı Baydur, "çalışma barışının işverenlerin güçlenmesi ile sağlanabileceği" şeklinde cevaplamış ve "Güçlü olana yaklaşılır. Lokavt gücü, grev gücünü aştığı gün el uzatılacaktır" diye eklemiştir. Bu çeşit konuşmalarla sanayici sınıf işçi sınıfına düpedüz savaş ilan etmiş duruma girmiştir.

Burjuvazi için en kestirme yol tam boy açık faşizme gitmektir. Ama burjuvazinin buna gücü ve cesareti yetmemektedir. Büyük sermaye, hegemonyasını burjuvazinin kesimleri içinde dahi kabul ettirecek, hele toplumun demokratik güçlerine, işçi ve emekçi kitlelerine dayatabilecek güçte değildir. Dünyadaki tüm faşizm uygulamalarından çıkan ders de cesaret verici değildir. Her ne kadar bu rejimlerin büyük sermayenin çıkarları için biçilmiş kaftan olduğu kanıtlanmışsa da, kalıcı olamadığı, sonunda toplumu daha büyük dar boğazlara sürükleyerek devrilip gittiği de her seferinde ortaya çıkmıştır. Bu durumda burjuvazi bir yandan tam boy faşizme götüreceği girişimleri desteklemekte, devlet mekanizmasının, öğretim sisteminin, sendikalar örgütlerinin faşistleştirilmesi veya en azından sağcılaştırılması operasyonlarına yeşil ışık yakmakta; öbür yandan da kitabına uygun, özgürlükçü çoğulcu demokrasi görünümünü sürdürücü tedbirleri almaya yönelmektedir. Bir CHP-AP koalisyonu,

bu olmazsa CHP'li bir başka hükümet formülü bu sonuncu tasarının kapsamı içindedir.

Bu noktada, CHP'nin son zamanlardaki işçi sınıfının sendikal örgütlenişini (Türk-İş ve DİSK'i) birleştirme, en azından uzlaştırma ve CHP'nin işçi sınıfı ile bütünleşmesini sağlama öneri ve girişimleri anlam kazanmaktadır. Sendikalar arası "koalisyon" ve CHP'nin işçi sınıfı ile bir ölçüde olsun bütünleşmesi sağlanabilirse, bu, CHP'yi iktidar partisi alternatifi olarak düşünmeye başlamış olan burjuvazinin çok işine gelir. İşçi sınıfı içinde desteğini güçlendirmiş bir CHP iktidarı çalışma barışını daha kolay sağlayabilir ve ülkenin yüksek çıkarları adına işçilerin ücret ve hak taleplerini dizginleyebilir. Oldum olası her yerde sosyal demokrat partiler büyük burjuvazinin ikinci seçeneği olmuşlardır. Bu çizdiğimiz genel tablo içinde DİSK'in üst yönetiminin örgüt yapısını gittikçe CHP'lileştirmeye yönelmesi sosyalist sendikaları örgütten dışarı atma girişimleri de önemli bir anlam kazanmaktadır. Böylece DİSK de burjuvazinin istediği hizaya çekilmeye çalışmaktadır: DİSK'in üye sendika sayısının artması, işçi tabanının genişlemesi, DİSK'in ilerici, devrimci niteliğini zedelememesi, daha geri çizgilere çekmemesi şartıyla olumlu karşılanacak, desteklenecek bir gelişmedir. Amaç her ne pahasına ve her ne biçimde olursa olsun işçi sınıfının sendikal birliğini sağlamak değildir. Türkiye İşçi Partililer, DİSK'in ilerici niteliğine hanel vermeden, bu niteliği daha da geliştirerek, işçilerin DİSK'in çatısı altında toplanmaları çabası içindedirler.

Demokratik özgürlüklerin genişletilmesini CHP'den bekleyen, bugün için CHP'nin dışında sosyalist yasal bir partiye gerek görmeyen, işçi sınıfının öz partisinin kuruluşunu CHP'nin iktidara gelip 141 ve 142. maddeleri kaldırmasını erteleyen görüş ve bu görüşün sahipleri de aynı çizgi üzerine düşmektedirler. Hele, yasal sosyalist partiyi provokasyon saymak ve bu görüşü işçi sınıfı içinde ve aydınlar arasında yaymaya çalışmak burjuvazinin değirmenine su taşımaktadır. Sosyalizm mücadelesinde yasal olanakları son kertesine kadar kullanmaktan kaçınmanın ne teoride, ne pratikte yeri vardır. Bu, burjuvazinin koymadığı sansürü kendi kendine koymaktır. Bundan da öte, işçi sınıfının yasal partisinin olanaksızlığı konusunda burjuvaziye ve iktidarına sosyalizm adına fetva vermektir. Bunun için de provokasyonun ta kendisidir.

Kaldı ki, günümüz dünyasında hiç bir ülkede demokratik özgürlüklerin geliştirilmesi burjuvaziden ve burjuva partilerinden beklenemez. Burjuvazi -tüm kesimleriyle- ve burjuva partileri -tüm çeşitleriyle- demokrasi mücadelesinde öncülük niteliğini yitirmişlerdir. Bugün yalnız sosyalizm mücadelesinin değil, demokrasi mücadelesinin de öncü gücü, motoru işçi sınıfı ve onun politik örgütü, partisidir. Daha liberal olan burjuva partilerinin o çizgide tutulabilmesi için bile onların so-lundan, işçi sınıfının politik hareketinden, yerine göre eleştiriler ve uyarılar, yerine göre destekleyici girişimler gelmesi şarttır. CHP liderliği ülke kamuoyu önünde demokratik özgürlükler konusunda taahhüde girmiştir. Sosyalistlerin CHP karşısında izleyecekleri politika onu bu taahhütlerini yerine getirmeye yöneltecek politikadır. İşçi sınıfının politik düzeyde yasal örgütlenmesinin mümkün olduğu hallerde bu örgütlenmeyi gerçekleştirmek ve geliştirmek sosyalistlerin kaçınılmaz görevidir. Türkiye İşçi Partisi'nin kuruluşu ve bir yıla yakın faaliyetleri böyle bir örgütlenme-

nin mümkün olduğunu kanıtlamıştır. Ama hareketin rizikoları varmış, burjuvazi ve maşaları olaylar çıkartır, saldırılar düzenler, kadroları tırpanlayabilirmiş! Elbette. Nerede ve ne zaman işçi sınıfının politik hareketi dikensiz gül bahçesinde yürür gibi yürümüştür? Örgüt ve kadrolar mücadele içinde yoğrulur, biçimlenir, çelikleşir ve bu arada kurbanlar da verir. Burjuvazi ve iktidarları her zaman işçi sınıfının sosyalist hareketini engellemek, bastırmak isteği ve çabası içindedirler. Bunu tam başaramıyorlarsa, güçleri yetmediğindendir. Bu güçsüzlüğü daha da artırmanın yolu yasal olanakları elinin tersiyle itip beklemek değil, onları sonuna kadar kullanıp işçi sınıfını örgütlemektir.

Çizmeye çalıştığımız, burjuvazinin hesaplarına uygun düşen bu tabloda o hesapları bozan bir olgu vardır; işçi sınıfı içinde sosyalist birikimin oluşması ve artması ve bu birikimin giderek Türkiye İşçi Partisi'ne yönelmesidir. Türkiye İşçi Partisi bu birikimin yüze çıkmasının bir ifadesi olarak kurulmuş ve kurulduktan sonra bu birikimi daha da kendisine çekmeye başlamıştır. Burjuvazi, iktidarları ve TİP'ne karşı olan diğer çevreler, Parti'nin belirli bir politik çizgiyi titiz bir tutarlılıkla ve sebatla izlediğini, bu çizgiden ne sağa, ne sola saptırılmıyacağını bilmektedirler. Bu çizgi, Türkiye'nin somut, canlı gerçekliğinde verilmiş ve yaşanmış on beş yıllık mücadelenin kazandırdığı deneyimler ışığında, somut gerçeklerin bilimsel sosyalizm açısından somut tahliline dayanan en geçerli çizgidir.

Burjuvazinin ve TİP'ne karşı olan diğer çevrelerin hesaplarını bozan bu durumda, Türkiye İşçi Partisi'ne ikili bir taktik uygulanmak istenmektedir: Ya oportünizm, revizyonizm, pasifizm veya provokasyon suçlamalarıyla TİP'ni işçi sınıfı içindeki sosyalist potansiyelin ve devrimci aydınların, gençlerin gözünden düşürmek, bu çevrelerde Partiyi itibarsız kılmak; ya da, Parti'yi bu durumdan kurtulmak ve sosyalistliğini, devrimciliğini kanıtlamak amacıyla hesapsız, maceracı yollara itelemek. Birinci almaşıkta Parti tecrit edilmiş, etkisizleştirilmiş olacak; ikinci almaşık da ise, burjuvazi ve iktidarı Parti'nin üzerine atılmak ve onu yok etmek gerekçesini ele geçirecek. Her ikisinde de burjuvazi ve iktidarı açısından aynı sonuç elde edilmiş olacak: Parti fiilen, veya hem fiilen, hem hukuken ortadan silinecek.

İşçi sınıfına, gençliğe ve ilerici aydınlara ilişkin olarak uygulanmaya çalışılan bu taktik, Doğu, Güney Doğu illeri bölgesine ilişkin olarak da uygulanmak istenmektedir. Diğer konularda olduğu gibi bu bölgenin ekonomik, sosyal geri kalmışlığına ve bölgede daha yoğun olarak uygulanan anti-demokratik, ırkçı, şoven baskılara ve kışkırtmalara TİP doğru teşhisi koymuş ve en geçerli çözümü önermiştir. Bunun için de bu bölgenin halk kitlelerinin ve kamuoyunun sempatisini ve güvenini kazanmıştır. Şimdi, sonuç vermez, maceracı görüş ve eğilimler oluşturularak, "Yeni TİP eski TİP'ten daha geri çizgiye düştü" propagandası yapılarak Parti yine benzeri ikileme karşı karşıya bırakılmak isteniyor.

Türkiye İşçi Partisi bu oyuna gelmeyecek, onu boşa çıkarmasını bilecektir. 12 Mart öncesinde zamanın Türkiye İşçi Partisi duruma en doğru teşhisi koymuş ve olacakları önceden haber vermişti. Şimdi de öyledir. Türkiye İşçi Partisi Türkiye'nin kaçınılmaz tarihsel gelişiminin sol, sosyalist yönde olduğunu; işçi sınıfı var oldukça ve büyüdükçe, sosyalist partinin gelişiminin toplumsal dayanaklarının da var olmakta devam edeceğini bilmektedir.

Türkiye İşçi Partisi şunu da bilmektedir ki, bağımsızlık, demokrasi, sosyalizm mücadelesi uzak mesafeli görüş, uzun soluk ve güçlü, ısrarlı direniş gerektiren bir mücadeledir. Bu mücadelede aceleciliğe ve maceracılığa yer yoktur. Objektif gerçekliğe ve sübjektif koşullara uygun olan politik çizgi ve bu çizgide yürütülen mücadele ergeç diğer çizgilere üstünlük kazanır ve kendini kabul ettirir. Günlük çarpıcı, gürültülü olay ve girişimlere değil, alttan ve derinden akan gelişimlere bakmak, onları görebilmek ve buna göre hesapları yapıp rotayı tutturmak gerekir. Türkiye İşçi Partisi bunu yapmaktadır. Sağdan ve soldan gelen saldırılara rağmen yolunda emin adımlarla ilerlemekte, işçi sınıfının sosyalizmi hedef alan biricik ciddi geçerli partisi olarak her geçen gün itibarını arttırmaktadır.

Çark Başak, Sayı 5, 16 Nisan 1976